

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 51

Gümrük Kanununa Göre Tasfiye Edilecek Eşya Hakkında Döner Sermaye Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu
(1/479)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : K.K.T.D. 18/101-

1694/03243

27 . 4 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 27.4.1984 tarihinde kararlaştırılan «Gümrük Kanununa Göre Tasfiye Edilecek Eşya Hakkında Döner Sermaye Kanunu Tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, gümrük idareleri yurda giren, yurt dışına çıkan yolcuların giriş ve çıkış işlemlerini, yurt dışı edilen, yurda getirilen eşyaların ithalat, ihracat, geçici kabul, transit ve aktarma gibi hizmetlerini, kara-yolu gümrük kapıları, uluslararası havaalanları ve bazı iç gümrüklerdeki ambar ve sundurma işlerini yapmaktadır.

Gümrüklerimizde, anılan hizmetler yürütülürken, gümrük denetimindeki yerlerde kanunî bekleme süresi içinde kaldırılmayan, gümrüğe terkedilen, sundurma ve depolarda fazla çıkan, müsadere edilen, çabuk bozulma veya telef olma tehlikesine maruz veya saklanması masraflı ve külfetli veya tehlikeli olan, çürüme, bozulma gibi sebepler sonucu ekonomik değerini tamamen yitiren ya da sağlığa zararlı hale gelen eşya gümrüklerce tasfiyeye tabi tutulmaktadır.

Tasfiyeye tabi tutulan bu eşyalar, genellikle satış, kamu kuruluşlarına tahsis, ekonomik değerini yitirmesi halinde imha suretiyle elden çıkarılmaktadır.

Halen gümrüklerde tasfiye ve ambarlama hizmetleri gümrük memurları eliyle ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu çerçevesinde yürütülmektedir.

Gümrüklerdeki uygulamaya göre, tasfiyeye tabi bir eşya, sırası ile, ambara alınması, raflanması, muhafazası, korunması, yüklenmesi, indirilmesi, nakli, vitrinlenmesi, ihalesi gibi bir sürü hizmet safhalarından geçtikten sonra satışa çıkarılmaktadır.

Tamamen işletmecilik esasına yönelik bu faaliyetler, yıllardan beri genel bütçe prensileri ve usulleri içerisinde yönetilmeye çalışılmıştır.

Bu nedenle gümrüklerimizde tasfiyeye tabi eşya sürekli olarak birikmiş ve dolayısıyla gümrüklerimizin diğer hizmetleri de aksamaya başlamıştır.

Zira 12 Eylül 1980 tarihinden itibaren araştırılmasına başlanan ve ancak 6 aylık bir zaman içinde tespit edilen bilgilere göre, gümrük denetimi altındaki 1 590 adet depo ve sundurmalarda yaklaşık 577 320 metre-küp eşya ile 21 850 adet vasıtanın bulunduğu, ambar giriş tarihleri itibariyle bu eşya ve vasıtaların takriben 150 milyar değerinde olduğu ve 1946 yılından itibaren günbe gün artarak bugünkü seviyeye eriştiği, o tarihteki yasa çerçevesinde bu eşyaların tasfiyesinin ancak 45 yıl gibi bir zamanda yapılabileceği anlaşılmıştır.

2419 sayılı, 25.2.1981 tarihli Yasa ve bu Yasaya ilişkin tasfiye tüzüğüne göre tasfiyeye tabi eşya ve vasıtaların satışı Devlet Malzeme Ofisi ile Sümerbank Genel Müdürlüğüne yürütülmüş, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca da belirli kamu kuruluşlarına eşya ve vasıta tahsisi yapılmıştır.

Kasım 1983 tarihine kadar geçen ikibuçuk yıl içinde 25 307 adet vasıta (geçmiş yıllar dahil) D.M.O. Genel Müdürlüğüne halka satılmış ve anılan Genel Müdürlük tarafından halka satılan bu vasıtalarından 6 814 500 000 TL. Hazineye gelir sağlanmıştır.

Sümerbank ve D.M.O. Genel Müdürlüklerince satılan eşya miktarı, değer olarak 2 702 642 910 TL.'na ulaşmıştır.

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca 2 026 adet vasıta kamu kuruluşlarına verilmiş, 8 706 adet vasıta M.K.E. Kurumuna hurda olarak devredilmiş, 399 adet vasıta eğitim amacıyla ders aracı olarak üzerinde çalışmak üzere meslekî ve teknik okullara teslim edilmiş, 591 012 427 TL. değerinde eşyanın kamu kuruluşlarına tahsisi yapılmış, ayrıca bozulacak neviden 75 000 000 TL. eşyanın tasfiyesi dolmadan öncelikle satışı sağlanmıştır.

Ekim 1983 tarihi itibariyle halen gümrük denetimi altında bulunan 1 120 kapalı ve açık sahalarda yaklaşık 433.000 metre-küp hacminde 22 500 TIR kamyon dolusu eşya ile 14 000 adet vasıta bulunmaktadır.

Bunlara ilaveten D.M.O. sahalarında yaklaşık 6 000 adet vasıta, Sümerbank mağazaları ile depolarında külliyetli miktarda eşya satışa sunulmak üzere beklemektedir.

Gümrüklerde yıllardan beri biriken tasfiyelik eşyanın bugüne kadar geçen üç yıllık zaman içinde ancak % 20'sinin tasfiyesi yapılabilmektedir.

Bu dönem içerisinde yeniden tasfiyeye tabi hale gelmiş olan eşya ve vasıtalar tespit edilmekte olduğundan, anılan rakamlara ilave edilememiştir.

Gümrüklerde tasfiye olayı sürekli bir faaliyet olup gümrük hizmetleri içerisinde önemli bir yer tutmaktadır.

Yıllardan beri bu soruna tasfiyenin şekli ve usullerinde mevzuat değişikliği yapılmak suretiyle çare aranmaya çalışılmıştır.

Oysa sorun tamamen ekonomik bir olay olup, faaliyetlerin işletmecilik esasına göre yürütülmemesinden kaynaklanmaktadır.

Gümrüklerin asıl görevi olan ithalat, ihracat, transit gibi hizmetlerin daha iyi yapılmasına imkân hazırlamak maksadıyla Gümrük Kanunu ile Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun gereğince tasfiyesi öngörülen eşyanın, bundan böyle işletmecilik esasına göre yönetilerek ekonomik değerini yitirmeden millî ekonomiye kazandırılması için kanun tasarısında belirtilen faaliyetler kapsamına almak suretiyle bir döner sermaye ile yürütülmesi öngörülmüştür.

GÜMRÜK KANUNUNA GÖRE TASFİYE EDİLECEK EŞYA HAKKINDA DÖNER SERMAYE
KANUN TASARISININ MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Gümrük denetimindeki sundurma, antrepo ve depolarda bulunan ve Gümrük Kanunu ile Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanuna göre tasfiyesi öngörülen eşyanın satış ve tasfiyesi amacıyla bu gibi eşyaların yoğun bulunduğu yerlerde yeterli sayıda döner sermaye işletmelerinin kurulması ve bu işletmelere bir milyar lira sermaye tahsis edilmiştir. Bunun 100 milyon lirası cari yıl bütçesinden karşılanacaktır.

Madde 2. — Döner sermaye işletmelerinin bütün malî ve idarî işlerini bir merkezde düzenlemek ve yönetmek, bütçesini yapmak, bilançosunu, kâr ve zarar hesabını çıkarmak üzere saymanlığı bulunan «Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü» kurulması öngörülmüştür.

Madde 3. — Tahsis edilecek döner sermaye ile;

- a) Gümrük Kanunu ile Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun hükümlerine göre tasfiye edilecek hale gelen eşyanın, ilgili kanun, tüzük ve yönetmelikler uyarınca tasfiyesini yapmak,
- b) Tasfiye edilecek eşyayı gümrük sahası içinde veya dışındaki satış mağazalarında satmak,
- c) Gümrüklerde veya diğer yerlerde depolar, mağazalar ve satış reyonları açmak,
- d) Tasfiye edilebilir duruma gelen eşyadan yurt dışında satış imkânı olanları ihraç etmek,
- e) Tasfiye edilebilecek hale gelen eşyanın satışa sunulmadan önce, özelliklerine göre bakımı, tamiri ve ambalajlanmasını yaparak gerektiğinde parça halinde satışını temin etmek,
- f) Kaçak ve kaçak zannı ile yakalanan eşya ile yolcu beraberisi eşya için sundurmalar, antrepolar, ambarlar ve açık sahalarda işletmek,
- g) Özellikle karayolu sınır gümrük kapılarında her türlü tahmil, tahliye, nakliye, aktarma ve hamallık işlerini yürütmek,

Öngörülmektedir.

Madde 4. — Tahsis edilecek döner sermaye Maliye ve Gümrük Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerle, aynı yardımlar, döner sermaye faaliyetlerinden elde edilecek kârlar, bağış ve yardımlardan oluşması,

Bağış ve yardımların tahsis olunan sermaye miktarı ile sınırlı olmaksızın sermayeye ilave edilmesi,

Döner sermaye faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılmak üzere işletmeye verilen malların bedelinin tahsis edilen sermayeye mahsubu,

Döner sermaye faaliyetlerinden elde edilen kârların ödenmiş sermaye tahsis edilen sermaye miktarına ulaşıncaya kadar sermayeye ilave olunması,

Ödenmiş sermaye tahsis edilen sermaye miktarına ulaştıktan sonra elde edilen kârların, hesap dönemini takip eden yılın mart ayı sonuna kadar genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili saymanlığa yatırılması, süresinde saymanlığa yatırılmayan kârların döner sermayenin ita amiri ile sorumlu saymanından veya bu görevleri yürütenlerden, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri dairesinde gecikme zammı ile birlikte müteselsilen tahsil olunması hükmüne bağlanmaktadır.

Madde 5. — Döner sermayenin işletmeler arasında dağılımı, artırılıp azaltılması veya geri alınması işlemlerinin Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü tarafından yapılması öngörülmüştür.

Madde 6. — 1 inci maddeye göre tahsis olunan sermayenin ihtiyaç duyulması halinde Bakanlar Kurulu Kararı ile bir katına kadar artırılması, bu suretle artırılan sermayenin elde edilen kârlarla karşılanması hükmü getirilmiştir.

Madde 7. — Döner sermaye işletmelerince satılacak veya başka suretle elden çıkarılacak eşyanın «Gümrüğe Terkedilen, Terkedilmiş Sayılan, Müsadere Edilen Eşyanın Tasfiyesine İlişkin Tüzük» hükümlerine uygun olarak ilgili gümrük idarelerinden belgeleriyle teslim alınması, bu suretle teslim alınan eşyanın satışından doğan hâsılâtın aylık dönemler itibariyle, % 10'u döner sermaye işletmesinin geliri olarak indirildikten sonra satış tarihini takip eden ayın 15'inci günü çalışma saati sonuna kadar ilgili saymanlığa yatırılması öngörülmektedir.

Madde 8. — 3 üncü maddede belirtilen iş ve faaliyetlerin gerektirdiği gider ve harcamalar ile döner sermaye kadrolarında istihdam edilen personele, genel hükümlere göre yapılacak ödemelerin döner sermayeden karşılanması, döner sermayeden bunlar dışında herhangi bir harcama yapılmaması,

Döner sermayeden yapılan harcamalarla elde edilen gayrimenkullerin, kullanım hakkı döner sermayeye ait olmak üzere hazine adına tescil edilmesi öngörülmektedir.

Madde 9. — Hesap dönemini takip eden iki ay içerisinde her türlü gelir ve gider belgeleri ile bilanço eklerinin Sayıştay'a, bilanço ve eklerinin onaylı birer örneklerinin de aynı süre içerisinde Maliye ve Gümrük Bakanlığına gönderilmesi esas alınmıştır.

Madde 10. — Döner sermayenin hesap döneminin takvim yılı olarak alınması uygun görülmüştür.

Madde 11. — Döner sermaye işletmelerinin her türlü malî ve idarî işlemlerinin yürütülme şekli, muhasebe usullerinin hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenmesi, bu yönetmeliğin Kanunun yürürlük tarihinden itibaren en geç iki ay içinde hazırlanarak Resmî Gazete ile yayımlanması öngörülmüştür.

Madde 12. — Döner sermaye işlemlerinin 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu hükümlerine tabi olmadığı hükmü getirilmiştir.

Madde 13. — Kanunun yürürlük tarihini öngörüyor.

Madde 14. — Kanunun Bakanlar Kurulunca yürütüleceğini belirtiyor.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/479

Karar No. : 19

11 Mayıs 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca 27.4.1984 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve 30.4.1984 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «Gümrük Kanununa Göre Tasfiye Edilecek Eşya Hakkında Döner Sermaye Kanunu Tasarısı» Komisyonumuzun 9.5.1984 tarihli 23 üncü birleşiminde, Hükümet temsilcilerinin de katılmalarıyla görüşüldü.

Bilindiği üzere, gümrük idareleri yurda giren, yurt dışına çıkan yolcuların giriş ve çıkış işlemlerini, yurt dışı edilen, yurda getirilen eşyaların ithalat, ihracat, geçici kabul, transit ve aktarma gibi hizmetlerini, karayolu gümrük kapıları, uluslararası hava alanları ve bazı iç gümrüklerdeki ambar ve sundurma işlerini yapmaktadır.

Bütün bu işlerin yanında, çeşitli nedenlerle gümrüklerde kalan eşyanın tasfiye edilmesi ve tasfiyeye tabi eşyanın sırası ile, ambara alınması, raflanması, muhafazası, korunması, yüklenmesi indirilmesi, nakli, vitrinlenmesi, ihalesi gibi hizmetler gümrük memurları eliyle yapılmaktadır.

Tamamen işletmecilik esasına yönelik bu faaliyetler, yıllardan beri genel bütçe prensipleri ve usulleri içerisinde yürütülmeye çalışılmıştır. Bu nedenlerle, gümrüklerimizde tasfiyeye tabi eşya sürekli olarak birikmiş ve dolayısıyla gümrüklerimizin diğer hizmetleri de aksamaya başlamıştır. Görüşmelerde edinilen bilgilere göre 1946 yılından itibaren 38 yıldan beri gümrüklerde biriken eşyanın tasfiye işleminin yapılamadığı anlaşılmıştır.

Son yıllarda 25.2.1981 tarihli ve 2419 sayılı yasa ve bu yasaya ilişkin tasfiye tüzüğüne göre tasfiyeye tabi eşya ve vasıtaların satışı Devlet Malzeme Ofisi ile Sümerbank Genel Müdürlüğünce yürütülmüş, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca da belirli kamu kuruluşlarına eşya ve vasıta tahsisi yapılmıştır. Ancak, aradan geçen üç yıllık zaman içerisinde biriken eşyanın % 20 sinin tasfiyesi yapılabilmektedir.

Komisyonumuza havale edilen bu tasarı ile, gümrüklerin asıl görevi olan ithalat, ihracat, transit gibi hizmetlerin daha iyi yapılmasına imkân hazırlamak, biriken eşyanın daha kısa zaman içerisinde tasfiyesinin yapılarak Devletin zararını önlemek için «Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü» kurulması ve bütün bu işlerin bu müdürlük tarafından yapılması öngörülmektedir.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde, söz alan üyeler, hazırlanan tasarinin yerinde ve gerekli olduğuna işaret etmekle birlikte, tasfiye işlemine döner sermaye olarak yaklaşılması yanında kurulacak bir KİT ile daha iyi neticelerin alınabileceği hususu üzerinde de durmuşlardır. Kurulacak Döner Sermaye Merkez Müdürlüğünün bir genel müdürlük haline getirilmesi ve vasıtaların tahsisi işleminin tamamen ortadan kaldırılarak satış suretiyle tasfiyenin yapılmasının faydalı olacağı ayrıca belirtilmiştir.

Diğer yandan;

- Döner Sermaye İşletmelerinin organizasyonu, teşkilatının nasıl teşekkül edeceği,
- Buralarda çalışacak personelin statüsünün ne olacağı,
- Bu işletmelerin hangi teşkilata bağlı olacağı,
- Gümrüklerde bulunan tamiri muhtaç eşya ve vasıtaların tamiri ve kullanılabilir hale gelmesi için ne gibi işlemlerin yapılacağı,

— Tasfiyeye tabi eşyanın satışı sırasında şimdiye kadar meydana gelen aksaklıkların nasıl önleneceği, hususları üzerinde durulmuş. Hüküme temsilcilerinin sorulan sorulara verdikleri cevaplar ve yaptıkları açıklamalar dinlendikten sonra tasarinin tümü benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarinın 1 inci maddesi aynen,

Tasarinın 2 nci maddesi ile kurulması öngörülen Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğünün bir Genel Müdürlük olarak değiştirilmesi Komisyonumuzca kabul edildiğinden, «Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü» ibaresi «Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü» şeklinde düzeltilmiştir. Buna bağlı olarak aynı maddede yer alan «Merkez Müdürlüğü İşletmelerinin» ibaresi «Genel Müdürlük İşletmelerinin» şeklinde ve «İdari yönden bu müdürlüğe bağlı olarak çalışır» ibaresi «İdari yönden bu Genel Müdürlüğe bağlı olarak çalışır» şeklinde değiştirilerek,

Tasarinın 3 üncü maddesinin (b) bendinin sonunda yer alan «satmak» ibaresinden sonra «veya sattırarak» ibaresi eklenerek, aynı şekilde (c) bendinin sonundaki «açmak» ibaresinden sonra «veya açtırmak», (d) bendinin sonundaki «etmek» ibaresinden sonra «veya ettirmek», (e) bendindeki «tamiri ve ambalajlamasını yapmak» ibaresi «tamiri ve ambalajlamasını yaptırmak veya yapmak» şeklinde değiştirilerek,

Tasarinın 4 üncü maddesinin son fıkrası hükmü, yatırılmayan döner sermaye kârlarının gecikme zamanının sayman ve ita amirinden tahsil edileceğini belirtmek amacıyla düzenlendiği halde, bu hususun açıkça ifade edilememiş olması nedeniyle döner sermaye kârlarının da sorumlulardan tahsil edileceği şeklinde yanlış anlamaya sebep olacağı düşüncesiyle fıkraya açıklık getirildiğinden madde bu değişikliklerle,

Tasarinın 5 inci maddesi 2 nci maddedeki değişikliğe paralel olarak «Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğünce» yapılır ibaresi «Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğünce yapılır» şeklinde değiştirilerek,

Tasarinın 6 ncı maddesindeki döner sermaye miktarını belirleyen «Bakanlar Kurulu kararı ile bir katına kadar artırılabilir» ibaresi kuruluşun çalışmalarında daha etkin olabilmesi amacıyla «Bakanlar Kurulu Kararı ile yeterli ölçüde artırılabilir» şeklinde değiştirilerek,

Tasarinın 7 nci maddesinde yer alan «Döner Sermaye İşletmelerince Satılacak veya başka suretlerle elden çıkarılacak eşya» ibaresi metne açıklık kazandırılması amacıyla «Döner Sermaye İşletmelerince tasfiye suretiyle elden çıkarılacak eşya» şeklinde değiştirilerek,

Tasarinın 8, 9, 10, 11, 12 nci maddeleri aynen,

Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğünün teşkilatlandırılması ve mevcut Tasfiye Daire Başkanlığının kadroları ile birlikte Genel Müdürlüğe aktarılması ile ilgili bir metin tasarıya geçici madde olarak eklenerek,

Tasarının Yürürlük ve Yürütme ile ilgili 13 ve 14 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Metin Emiroğlu</i> Malatya	Başkanvekili <i>Aycan Çakıroğulları</i> Denizli	Sözcü <i>Alaatin Fırat</i> Muş
Kâtip Üye <i>Kadir Demir</i> Konya	Ahmet Akgün Albayrak Adana İmzada bulunamadı	<i>Mehmet Deliceoğlu</i> Adıyaman
<i>Nabi Sabuncu</i> Aydın	<i>M. Fenni Islımyeli</i> Balıkesir Muhalefet şerhi ektedir	<i>Ahmet Şamil Kazokoğlu</i> Bolu
<i>N. Oğuzhan Artukoğlu</i> Burdur	<i>İlhan Aşkın</i> Bursa	<i>Onural Şeref Bozkurt</i> Çanakkale
<i>Ünal Akkaya</i> Çorum	<i>Mustafa Kâni Bürke</i> Denizli	<i>İsmail Şengün</i> Denizli Karşı oy yazım eklidir
<i>Ahmet Sarp</i> Diyarbakır Tümüne karşıyım	<i>Metin Yaman</i> Erzincan	<i>İlhan Aras</i> Erzurum
Togay Gemalmaz Erzurum İmzada bulunamadı	<i>M. Hayri Osmanoğlu</i> Gaziantep	<i>İhsan Gürbüz</i> Hatay
<i>İbrahim Fevzi Yaman</i> Isparta	<i>Tülay Öney</i> İstanbul	<i>İbrahim Özbıyık</i> Kayseri
<i>Cengiz Tuncer</i> Kayseri	<i>Mehmet Budak</i> Kırşehir	<i>İsmet Ergül</i> Kırşehir
<i>C. Tayar Sadıklar</i> Çanakkale	<i>Haydar Özalp</i> Niğde	<i>Fehmi Memişoğlu</i> Rize
<i>H. Barış Can</i> Sınop	<i>Enver Özcan</i> Tokat	<i>Fahrettin Kurt</i> Trabzon
	<i>Ferit Melen</i> Van	

KARŞI OY YAZISI

Tasarının öngördüğü işler için bir kuruluşa ihtiyaç olduğu hususundaki görüşe katılmakla birlikte, Gümrük mevzuatına göre tasfiyesi düşünülen ve niteliği itibarıyla ticarî bir mahiyet arz eden konuların Maliye ve Gümrük Bakanlığı bünyesinde kurulacak ve tasfiyeden ihracata kadar varan çeşitlilik içinde inisiyatifi olmayan bir devlet dairesi ile etkin ve yeterli bir şekilde yürütülmesini mümkün görmediğimizden bu tasarıya karşıyız.

İsmail Şengün
Denizli Milletvekili

Fenni İstinyeli
Balıkesir Milletvekili

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Gümrük Kanununa Göre Tasfiye Edilecek Eşya Hakkında Döner Sermaye Kanunu Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Kuruluş

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — Gümrük denetimindeki sundurma, antrepo ve depolarda bulunan ve Gümrük Kanunu ile Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanuna göre tasfiyesi öngörülen eşyanın satış ve tasfiyesi amacıyla gerekli yerlerde ve sayıda tasfiye işleri döner sermaye işletmeleri kurmak ve 100 milyon lirası cari yılda genel bütçeden ödenmek üzere Maliye ve Gümrük Bakanlığına bir milyar lira sermaye tahsis edilmiştir.

Kuruluş

MADDE 2. — Döner sermaye işletmelerinin bütün malî ve idarî işlerini bir merkezden düzenlemek ve yönetmek üzere Saymanlığı bulunan «Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğü» kurulur. Merkez Müdürlüğü İşletmelerin bütçesini yapmak, bilançosunu, kâr ve zarar hesabını çıkarmakla görevli olup, döner sermaye işletmeleri malî ve idarî yönden bu müdürlüğe bağlı olarak çalışır.

Döner sermaye ile yapılacak iş ve faaliyetler

MADDE 3. — Tahsis edilen döner sermaye ile yapılacak iş ve faaliyetler şunlardır :

- Gümrük Kanunu ile Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun hükümlerine göre tasfiye edilecek halle gelen eşyanın, ilgili Kanun, Tüzük ve Yönetmelikler uyarınca tasfiyesini yapmak,
- Tasfiye edilecek eşyayı dahilde ve gümrüksüz satış mağazalarında satmak,
- Gümrüklerde veya diğer yerlerde depolar, mağazalar ve satış reyonları açmak,
- Tasfiye edilebilir duruma gelen eşyadan yurt dışında satış imkânı olanları ihraç etmek,
- Tasfiye edilebilecek hale gelen eşyanın satışa sunulmadan önce, özelliklerine göre bakımı, tamiri ve ambalajlamasını yaparak gerektiğinde parça halinde satışını temin etmek,
- Kaçak ve kaçak zannı ile yakalanan eşya ile yolcu beraberisi eşya için sundurmalar, antrepolar, ambarlar ve açık sahalar işletmek,
- Özellikle karayolu sınır gümrük kapılarında her türlü tahmil, tahliye, nakliye, aktarma ve hamallık işlerini yürütmek.

İKİNCİ BÖLÜM

Sermaye, Gelir ve Giderler

Döner sermayenin kaynakları

MADDE 4. — Tahsis edilen döner sermaye, Maliye ve Gümrük Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerle, aynı yardımlar, döner sermaye faaliyetlerinden elde edilecek kârlar, bağış ve yardımlardan oluşur.

Bağış ve yardımlar tahsis olunan sermaye miktarı ile sınırlı olmaksızın sermayeye ilave olunur.

Döner sermaye faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılmak üzere işletmeye verilen malların bedeli tahsis edilen sermayeye mahsup edilir.

Döner sermaye faaliyetlerinden elde edilen kârlar, ödenmiş sermaye tahsis edilen sermaye miktarına ulaşıncaya kadar sermayeye ilave olunur.

Ödenmiş sermaye tahsis edilen sermaye tutarına ulaştıktan sonra elde edilen kârlar, hesap dönemini izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili saymanlığa yatırılır. Süresinde say-

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Gümrük Kanununa Göre Tasfiye Edilecek Eşya Hakkında Döner Sermaye Kanunu Tasarısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Kuruluş

Amaç ve Kapsam

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kuruluş

MADDE 2. — Döner sermaye işletmelerinin bütün malî ve idarî işlerini bir merkezden düzenlemek ve yönetmek üzere Saymanlığı bulunan «Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü» kurulur. Genel Müdürlük İşletmelerinin bütçesini yapmak, bilançosunun, kâr ve zarar hesabını çıkarmakla görevli olup, döner sermaye işletmeleri malî ve idarî yönden bu Genel Müdürlüğe bağlı olarak çalışır.

Döner Sermaye ile Yapılacak İş ve Faaliyetler

MADDE 3. — Tahsis edilen döner sermaye ile yapılacak iş ve faaliyetler şunlardır :

- a) Gümrük Kanunu ile Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun hükümlerine göre tasfiye edilecek hale gelen eşyanın, ilgili Kanun, Tüzük ve Yönetmelikler uyarınca tasfiyesini yapmak,
- b) Tasfiye edilecek eşyayı dahilde ve gümrüksüz satış mağazalarında satmak veya sattırmak,
- c) Gümrüklerde veya diğer yerlerde depolar, mağazalar ve satış reyonları açmak veya açtırmak,
- d) Tasfiye edilebilir duruma gelen eşyadan yurt dışında satış imkânı olanları ihraç etmek veya ettirmek,
- e) Tasfiye edilebilecek hale gelen eşyanın satışa sunulmadan önce, özelliklerine göre bakımı, tamiri ve ambalajlamasını yaptırmak veya yapmak, gerektiğinde parça halinde satışını temin etmek,
- f) Kaçak ve kaçak zannı ile yakalanan eşya ile yolcu beraberisi eşya için sundurmalar, antrepolar, ambarlar ve açık sahalar işletmek.
- g) Özellikle karayolu sınır gümrük kapılarında her türlü tahmil, tahliye, nakliye, aktarma ve hamallık işlerini yürütmek.

İKİNCİ BÖLÜM

Sermaye, Gelir ve Giderler

Döner Sermayenin Kaynakları

MADDE 4. — Tahsis edilen döner sermaye, Maliye ve Gümrük Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerle, aynı yardımlar, döner sermaye faaliyetlerinden elde edilecek kârlar, bağış ve yardımlardan oluşur.

Bağış ve yardımlar tahsis olunan sermaye miktarı ile sınırlı olmaksızın sermayeye ilave olunur.

Döner sermaye faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılmak üzere işletmeye verilen malların bedeli tahsis edilen sermayeye mahsup edilir.

Döner sermaye faaliyetlerinden elde edilen kârlar, ödenmiş sermaye tahsis edilen sermaye miktarına ulaşıncaya kadar sermayeye ilave olunur.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

manlığa yatırılmayan kârlar, döner sermayenin ita amiri ile sorumlu saymanından veya bu görevleri yürütenlerden 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri dairesinde gecikme zammı ile birlikte müteselsilen tahsil olunur.

Sermayenin işletmeler arasında dağılımı

MADDE 5. — Döner sermayenin işletmeler arasında dağılımı, artırılıp azaltılması veya geri alınması Döner Sermaye İşletmeleri Merkez Müdürlüğüne yapılır.

Sermayenin artırılması

MADDE 6. — İhtiyaç duyulması halinde birinci maddeye göre tahsis olunan sermaye, Bakanlar Kurulu Kararı ile bir katına kadar artırılabilir. Bu suretle artırılan sermaye elde edilen kârlarla karşılanır.

Tasfiye edilecek malların döner sermaye işletmelerine teslimi

MADDE 7. — Döner sermaye işletmelerince satılacak veya başka suretlerle elden çıkarılacak eşya, «Gümrüğe Terkedilen, Terkedilmiş Sayılan, Müsadere Edilen Eşyanın Tasfiyesine İlişkin Tüzük Hükümleri»ne uygun olarak ilgili idarelerden belgeleri ile teslim alınır. Bu suretle teslim alınan eşyanın satışından doğan hâsılat aylık dönemler itibarıyla, % 10'u döner sermaye işletmesinin geliri olarak indirildikten sonra, satış tarihini izleyen ayın 15 inci günü çalışma saati sonuna kadar ilgili saymanlığa yatırılır.

Giderlerin karşılanması

MADDE 8. — 3 üncü maddede belirtilen iş ve faaliyetlerin gerektirdiği gider veya harcamalar ile döner sermaye kadrolarında istihdam edilen personele, genel hükümlere göre yapılacak ödemeler döner sermayeden karşılanır. Döner sermayeden bunlar dışında herhangi bir harcama yapılamaz.

Döner sermayeden yapılan harcamalarla elde edilen gayrimenkuller, kullanım hakkı döner sermayeye ait olmak üzere Hazine adına tescil edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Bilanço, gelir ve gider belgelerinin gönderilmesi

MADDE 9. — Hesap dönemini izleyen iki ay içerisinde her türlü gelir ve gider belgeleri ile bilanço ve ekleri Sayıştaya; bilanço ve eklerinin onaylı birer örnekleri de aynı süre içerisinde Maliye ve Gümrük Bakanlığına (Muhasebat Genel Müdürlüğüne) gönderilir.

Hesap dönemi

MADDE 10. — Döner sermayenin hesap dönemi takvim yılıdır.

Yönetmelik

MADDE 11. — Döner sermaye işletmelerinin her türlü malî ve idarî işlemlerinin yürütülme şekli ve muhasebe usulleri hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir. Bu yönetmelik Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren en geç iki ay içinde hazırlanır ve Resmî Gazete ile yayımlanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Ödenmiş sermaye tahsis edilen sermaye tutarına ulaştıktan sonra elde edilen kârlar, hesap dönemini izleyen yılın mart ayı sonuna kadar genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili saymanlığa yatırılır. Zamanında yatırılmayan kârlar için 6183 sayılı Amme Alacaklarını Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre hesaplanacak gecikme zamları döner sermaye ita amiri ve saymanından yarı yarıya tahsil olunur. Maliye ve Gümrük Bakanlığınca ek süre verilmesi halinde bu süre için gecikme zammı aranmaz.

Sermayenin İşletmeler Arasında Dağılımı

MADDE 5. — Döner sermayenin işletmeler arasında dağılımı, artırılıp azaltılması veya geri alınması Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğüne yapılır.

Sermayenin Artırılması

MADDE 6. — İhtiyaç duyulması halinde birinci maddeye göre tahsis olunan sermaye, Bakanlar Kurulu Kararı ile yeterli ölçüde artırılabilir. Bu suretle artırılan sermaye elde edilen kârlarla karşılanır.

Tasfiye Edilecek Malların Döner Sermaye İşletmelerine Teslimi

MADDE 7. — Döner Sermaye İşletmelerince tasfiye suretiyle elden çıkarılacak eşya, «Gümrüğe Terkedilen, Terkedilmiş Sayılan, Müsadere Edilen Eşyanın Tasfiyesine İlişkin Tüzük Hükümleri» ne uygun olarak ilgili idarelerden belgeleri ile teslim alınır. Bu suretle teslim alınan eşyanın satışından doğan hâsulat aylık dönemler itibarıyla, % 10'u döner sermaye işletmesinin geliri olarak indirildikten sonra satış tarihini izleyen ayın 15 inci günü çalışma saati sonuna kadar ilgili saymanlığa yatırılır.

Giderlerin Karşlanması

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Bilanço, Gelir ve Gider Belgelerinin Gönderilmesi

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hesap Dönemi

MADDE 10. — Tasarının 10 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yönetmelik

MADDE 11. — Tasarının 11 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 12. -- Döner sermaye işlemleri 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu hükümlerine tabi değildir.

Yürürlük

MADDE 13. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

27.4.1984

Başbakan

T. Özal

Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı

İ. K. Erdem

Devlet Bakanı

S. N. Türel

Devlet Bakanı V.

A. Tenekeci

İçişleri Bakanı

A. Tanrıyar

Millî Eğitim Gençlik ve Spor B. V.

A. M. Yılmaz

Ulaştırma Bakanı

V. Atasoy

Sanayi ve Ticaret Bakanı

H. C. Aral

Devlet Bakanı

K. Oksay

Devlet Bakanı

A. Tenekeci

Adalet Bakanı

M. N. Eldem

Dışişleri Bakanı

V. Halefoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

İ. S. Giray

Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanı

H. H. Doğan

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

C. Büyükbaş

Devlet Bakanı

A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı V.

K. Oksay

Millî Savunma Bakanı

Z. Yavuztürk

Maliye ve Gümrük Bakanı

V. Arıkan

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

M. Aydın

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

M. Kalemli

Kültür ve Turizm Bakanı

M. M. Taşcıoğlu

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Uygulanmayacak Hükümler

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Maliye ve Gümrük Bakanlığı bünyesinde bulunan Tasfiye Daire Başkanlığı kaldırılmıştır.

Bu Kanunun 2 nci maddesinde kurulması öngörülen «Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü» 13.12.1983 tarih ve 174 sayılı Kanun Hükmünde Kararname Hükümlerine göre teşkilatlandırılır. Teşkilatlanma tamamlanıncaya kadar hizmetler mevcut Tasfiye Daire Başkanlığı tarafından yürütülmeye devam olunur.

Yeni teşkilatlanma nedeniyle sınıf, unvan ve kadro dereceleri değişmeyen Tasfiye Dairesi Başkanlığı personeli, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın, Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğü kadrolarına atanmış sayılır, değişenler 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre atanırlar. Bu personelin eski kadrolarına ait aylık ek gösterge ve her türlü zam ve tazminat hakları yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.

Yürürlük

MADDE 13. — Tasarının 13 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 14. — Tasarının 14 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

